

Az első emberpár teremtése (és annak problematikája)

Témakezdsnek hadd idézzek a Völuspából (17-18.strófa):

*"Hazaért akkor a hármás csapat,
Szálmagas ászok, szeretetre vágyók.
Fölleltek a parton satnya két farönköt,
Köríst (Askr) és Repkényt (Embla), két sorsnélkülít.*

*Nem lélegeztek, ésszel nem bírtak
Se színük, se szavuk, se szivárgó vérük –
Levegőt Óđintól, Lóđurtól színt és vért,
Hönirtól értelmet kaptak hamarost."*

Sajnos, ha gyakran forgatjuk a Próza- és Verses-Eddát is, akkor észrevehetjük, hogy néhol ellentmondanak egymásnak, vagy nem fogalmaznak tökéletesen egyértelműen. Épp ebből kifolyólag elterjedt az a hit, miszerint a Próza-Edda Óđinnak, Vilinek és Vének tulajdonítja az első emberpár megteremtését.

Ennek az oka az, hogy a Gylfi Káprázata 6.részében ismerkedhetünk meg Búri-fia Búrral, és három fiával, Óđinnal, Vilivel és Vével. Az elkövetkezendő fejezetek elmesélik, ahogy a három testvér (ott már úgy hívja a forrás őket, hogy "Bor fia") megölik Ymir óriást, és belőle létrehozzák a világot. Nem sokkal ezután jön a 9.fejezet, melyben már az első emberpár teremtéséről olvashatunk:

"Bur (=Bor) három fia egyszer a tengerparton járkált – felelte Nagyságos -, és megláttak két fatörzset. Fölvették, és embert alkottak belőlük. Az egyikük lelket és életet lehelt beléjük, a másíuk értelmet és mozgáskészséget adott nekik, a harmadiktól nyerték el arcukat, és hogy beszélni, hallani és látni tudjanak. A férfiembernek Körís lett a neve, a nőnek Repkény. ŐK nemzették utóbb az emberfajt, akiknek Miđgarđ szolgált lakásul. (...)"

Tehát, nem fogalmaznak arról pontosan, hogy itt is Óðinra, Vilire, Vére gondolnak-e, avagy sem. Hiszen ugyanakkor azt is tudjuk, hogy Hönir is Bur fia – Lóðurról pedig nem tudjuk külön, hogy kinek a fia. Igaz, róla ezenkívül semmit se tudunk. Csak spekulációk keringenek személye körül, és néhol Lokival azonosítják, mivel ő kalandozik gyakran Óðinnal és Hönirrel együtt. De ennek az azonosításnak tényleg nincs alapja, főleg ha amellet foglalunk állást, hogy Lóð is Bur fia (Lokit ugyebár Fárbautitól és Laufeytól eredeztetjük).

Én - személy szerint - a Verses-Edda állítása mellett foglalok állást. Emellett szól az, hogy ez a régebbi forrás, illetve ahogy mondtam, az Óðin, Hönir, Lóður hármast is nevezhetjük Bur fiaiként. Ugyanakkor ez is egy olyan kérdés, aminél nincs egyértelmű igazság: az is elfogadható, ha valaki inkább az Óðin, Vili, Vé testvérhármast mellett dönt, vagy esetleg nyitva hagyja a kérdést.

Ami biztos a személyazonosságukat illetően, hogy Óðin egyike a teremtőknek; ezt nemcsak az előbb említett két forrás tanúsíthatja, hanem a Gylfi Káprázata 3.fejezete is, ahol ezt olvashatjuk:

”(...) -Ki a legfőbb avagy legrégebb az istenek közül?

-Ma úgy mondjuk, hogy a Mindenek Atyja [vagyis Óðinn], (...) Ő teremtette az eget és a földet és levegőt, és mindent, ami bennük található. (...) Legnagyobb műve mégis, hogy ő alkotta meg az embert, és lelket lehelt belé, mely soha el nem pusztul, még ha teste porrá válik vagy elhamvad is. (...)”